

Sadržaj ove knjige pokazuje bogatstvo i složenost događaja u toku narodnooslobodilačkog rata u ovom dijelu Like, kroz koje su morali proći borci na frontu, aktivisti na terenu i narod na svom teškom ali uspješnom putu oslobođenja od okupatora i njegovih slugu.

Radovi i sjećanja objavljeni u ovom Zborniku čine bogatu građu za daljnja historijska istraživanja i proučavanja narodnooslobodilačkog pokreta u našoj zemlji. Oni mogu poslužiti kao primjer razvijanja i njegovanja tradicija naše revolucije.

Đuro Zatezalo

Katalog partizanskog tiska Nacionalne i sveučilišne biblioteke Zagreb, Nacionalna i sveučilišna biblioteka, 1982, 237 str.

Komunistička partija Jugoslavije, kao organizator i rukovodilac narodnooslobodilačke borbe, davala je pisanoj riječi veliku i nezamjenjivu ulogu. Odmah od početka narodnooslobodilačkog rata, iako u izuzetno teškim uvjetima, tiskana je širom Jugoslavije, kao i izvan Jugoslavije, obimna partizanska štampa u kojoj su sadržani autentični materijali i podaci o nastanku i razvoju NOB-a i pobjedi revolucije. U toku narodnooslobodilačkog rata partizanska je štampa odigrala značajnu ulogu. Štampana riječ snažno je prodirala među najšire slojeve naroda. U brojnim brošurama, listovima, plakatima, lecima i prigodnim izdanjima našli su svoj pravi i puni izraz ciljevi narodnooslobodilačkog rata. Narod je partizanski tisak prihvaćao i čuvao, da bi ga nakon pobjedonosnog završetka narodnooslobodilačkog rata pohranio u razne arhive, muzeje, biblioteke i slične ustanove širom Jugoslavije.

Nakon oslobođenja počela se sređivati i obrađivati ta građa, a pedesetih godina dolazi i do prvih pokušaja objavljivanja u obliku popisa (Anali Leksikografskog zavoda FNRJ, sv. II, Zagreb 1955). Godine 1959. Vojnoistorijski institut u Beogradu počeo je rad na izradi bibliografije izdanja u narodnooslobodilačkom ratu. Rad je završen 1964. godine objavljivanjem vrlo opsežne publikacije »Bibliografija izdanja u narodnooslobodilačkom ratu 1941—1945« (Beograd, Vojnoistorijski institut, 1964, 815 str.). Bibliografija sadrži 9558 bibliografskih jedinica. Svaka jedinica, osim punog bibliografskog opisa, ima i lokaciju gdje se čuva, odnosno gdje je pohranjena. Iako je poslije tiskano u raznim izdanjima nekoliko bibliografija ili kataloga koji obrađuju partizanski tisak, do danas je ipak još uvijek ta Bibliografija najopsežniji bibliografski priručnik takve vrste.

Godine 1982. u Zagrebu je u suradnji Nacionalne i sveučilišne biblioteke i Republičkog odbora SUBNOR-a Hrvatske tiskan »Katalog partizanskog tiska Nacionalne i sveučilišne biblioteke«. Katalog je objavljen u ediciji Knjižno blago Nacionalne i sveučilišne biblioteke, Katalog 3. Izrađen je u Zbirci starih i rijetkih knjiga Nacionalne i sveučilišne biblioteke; urednik je Kornelije Pejčinović, a predgovor je napisao Stanko Naletilić. Katalog na 237 stranica prema kraćoj uvodnoj napomeni donosi »sve što Nacionalna i sveučilišna biblioteka posjeduje od građe nastale u NOB«. Sva ta građa podijeljena je u dva dijela. Prvi dio donosi kataloške opise periodičnih publikacija, a drugi knjige i brošure. Uz

drugi dio kataloga donesene su uputnice na skupna djela. Jedinice u oba dijela poredane su po odrednicama na temelju takozvane gramatičke metode, što znači da su djela koja nemaju autorsku odrednicu poredana po glavnoj imenici naslova. U onim slučajevima kad je naslov rečenica, odrednicu čine prve riječi te rečenice. Taj način donošenja jedinica prilično otežava korisnicima snalaženje pri upotrebi kataloga.

U kataloškom opisu za periodiku dani su ovi elementi: naslov lista i podnaslov sa svim promjenama u toku izlaženja, godište i godine izdanja, mjesto izdanja, izdavač, format, podaci o naslovu (naslov nad tekstem i sl.) i tisak. Posebno su navedeni brojevi za svaki naslov koji se čuva u Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci. Pri obradi brošure navedeni su ovi podaci: podaci o autoru (ime i prezime), puni naslov brošure ili knjige, podnaslov, mjesto izdanja, izdavač, odnosno tehnika ili štamparija u kojoj je štampana, tamo gdje nema podataka o izdavaču, godina izdanja, broj stranica, format, podatak o tisku, te podatak o pismu (ako je brošura pisana ćirilicom, ili latinicom i ćirilicom) i kolekcija. Ukoliko nema autora, jedinica je obrađena po prvoj imenici u naslovu kako je već rečeno. U oba dijela na kraju kataloškog opisa donesena je signatura pod kojom se građa čuva.

U kataloškom opisu korištene su uglate zagrade [] za sve podatke koji su naknadno utvrđeni raznim pomagalicama, a kojih na brošuri, odnosno periodici nije bilo, te šiljate < > zagrade za podatke koji su negdje u brošuri, a nisu na naslovnoj stranici. U katalogu su vrlo česte uglate zagrade iako su podaci u njima već na nekoliko mjesta razriješeni. Navodimo samo »Bibliografiju izdanja u narodnooslobodilačkom ratu 1941—1945«, Beograd 1964, gdje je veći dio podataka poznat što upućuje na zaključak da su pomagala pri pripremanju kataloga za štampu vrlo malo korištena.

Kataloške jedinice numerirane su u svakom dijelu od 1 dalje. Tako prvi dio — Periodika — ima 313 jedinica. Međutim, taj je broj zapravo nešto drukčiji — 305 jedinica. Naime, pri obradi periodike došlo je do manjih zabuna pa su neki naslovi brošura ušli u periodiku. Npr. j. 89. »Nakon Moskovske konferencije«; j. 229 »Što su narodnooslobodilački odbori« i j. 308 »Zbornik građe za kulturno-umjetničku propagandu«. Dalje, u j. br. 159 i 160 riječ je o istom listu; u j. br. 247, 250 i 269 ponovo je riječ o istom listu koji je u toku izlaženja mijenjao naslov odnosno podnaslov. Jedinica br. 247 »Vijesti«, list počinje izlaziti 1943. godine pod naslovom »Vijesti«. Izdaje Propagandni odjel Oblasnog NOO-a za Slavoniju. Izdavač je lista od br. 28/1943. »Glas Slavonije« (u katalogu je to nova jedinica br. 250), a od III/1945 br. 6 na listu stoji Izdanje Oblasnog odbora JNOF-e za Slavoniju (u katalogu je to ponovo novi list, j. 269). Naslov je neprestano »Vijesti«. Usporedi »Bibliografiju izdanja u narodnooslobodilačkom ratu 1941—1945«. j. br. 9051. Isto vrijedi i za j. 256 i 257, te jedinice 246 i 270. Jedinica 256 »Vijesti«, list počinje izlaziti 1944. godine pod naslovom »Vijesti«. Izdaje Propodjel Okružnog NOO-a za Hrvatsko primorje (u katalogu j. 257). U toku izlaženja (izlazio je 1944—1945) izdavač se mijenja pa je izdavač od 1944. br. 3 Uredništvo »Primorskog vjesnika« (katalog j. 256). Usporedi »Bibliografiju izdanja u narodnooslobodilačkom ratu 1941—1945«, j. br. 9055. Dalje, jedinica br. 246 »Vijesti«, list počinje izlaziti 1943 (izlazio 1944. i 1945), kao »Vijesti«. Izdaje Okružni narodnooslobodilački odbor Banije. Od druge godine izlaženja (1944) list mijenja naslov u Banijske vijesti. Izdavač neko vrijeme ostaje Okružni narodnooslobodilački odbor Banije, a kasnije se

mijenja i izdavač — Okružni odbor JNOF-e (katalog j. 270). Usporedi »Bibliografiju...« n. dj., j. 9044. Da je riječ o zabuni vidi se i iz podataka što na nekim mjestima u tom dijelu postoje uputnice za one listove koji su u toku izlaženja mijenjali naslov, npr., uputnica na str. 29 uz list »Jedinstvo« stoji: »Vidi Narodni vjesnik«, koji je obrađen na stranici 80, j. 294.

Još nekoliko napomena. U jedinici pod rednim brojem 1 zapravo su dvije jedinice. Riječ je o dva zasebna lista. »Antifašistkinja« (j. br. 1) jest Glasilo Inicijativnog okružnog odbora Antifašističke fronte žena za Pokuplje. Izlazila je na Žumberku 1943. godine. Sačuvana su dva broja. »Putem slobode«, Glasilo Okružnog odbora AFŽ-a za Pokuplje, sasvim je drugi list, nikako nastavak »Antifašistkinje«. Taj list zasebno izlazi u siječnju 1944. godine u Tehnici ONOO za Pokuplje. Prema dosadašnjim podacima sačuvan je samo taj prvi broj. Jedinica pod rednim brojem 226 Srp i čekić nije partizanski tisak. Kao godina izlaženja tu se navodi 1940.

U drugom dijelu knjige (str. 87—226) ima 637 jedinica. Međutim, i u tom je dijelu riječ o nešto manjem broju naslova, odnosno katalog zapravo ima oko 615 naslova. Do te je razlike došlo, uz ostalo, i zbog toga što su knjige obrađene i pod autorom, odnosno naslovom i posebno u Zbirci ukoliko je knjiga dio neke zbirke. U tom slučaju knjige su dobile dva redna broja. Evo kako to izgleda. Jedinica br. 10 Baričević S. »Stazom slobode« obrađena je pod slovom B u punom kataloškom opisu. Brošura je u zbirci Biblioteka »Narodnog oslobođenja«, sv. 2. Ista se brošura ponavlja u zbirci Biblioteka »Narodnog oslobođenja«, sv. 2 kao jedinica br. 15. U istoj je zbirci kao sv. 1 i brošura Plitvička rezolucija Zemaljskog antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Hrvatske. U toj jedinici (br. 15) obrađena je kao dio zbirke, a u jedinici br. 435 obrađena je zasebno u punom kataloškom opisu. Po principu tzv. gramatičke metode jedinica Plitvička rezolucija... došla je pod slovo R. Isto je i sa j. 14 koja se ponavlja u j. 296; j. 16 ponavlja se u j. 562; j. br. 25 ponavlja se u j. 614; j. br. 28 ponavlja se u j. 310; j. br. 30 ponavlja se u j. br. 196, gdje su i ostale brošure te zbirke (zbirka ima sedam svezaka, od toga se u Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci čuva 5 svezaka, sv. 1, 3, 4, 6 i 7). Jedinica br. 73. »Churchil Winston S. Govor ministarskega predsednika Velike Britanije Winstona Churchilla dne 22. februara 1944...« obrađena je pod slovom C s punim kataloškim opisom. Ista je jedinica pod br. 250, str. 141 obrađena pod slovom K u zbirci Knjižnica »Pregleda događkov« kao sv. 6 te zbirke. Zbirka ima 10 svezaka. Svi su svesci pod jednim brojem — 250, ali svaki svezak ima i svoj broj. (Prema katalogu Nacionalna i sveučilišna biblioteka ima sv. 2, 4, 6, 9 i 10.) Sv. br. 2, »Katynska grozodejstva — najveća nemška provokacija«, j. br. 164 pod slovom G; sv. br. 4, »Deseto zasjedanje Vrhovnog sovjeta ZSSB«, j. br. 613 pod sl. Z; sv. 9 »Rdeća armada na Českoslovaških tleh«, j. br. 6 pod slovom A i sv. 10 »Prvo veslovensko zborovanje v Londonu«, j. br. 620 pod slovom Ž. Sve jedinice imaju istu signaturu. Isto je sa zbirkom Izdanje »Naprijed«, organa Kompartije Hrvatske, j. br. 204. Zbirka ima 9 svezaka (katalog ih ima osam: sv. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9). Svi se svesci ponavljaju u posebnim jedinicama u punom kataloškom opisu: sv. br. 2, j. br. 113; sv. br. 3, j. br. 493; sv. br. 4, j. br. 527; sv. br. 5, j. br. 541; sv. br. 6, j. br. 519; sv. br. 7, j. br. 525; sv. br. 8, j. br. 155 i sv. br. 9, j. br. 537. Isto je i sa zbirka pod rednim brojem 200, 201, 202, 203, 205, 206, 207, 251, 252, 253, 254, 255 itd. da ne nabrajamo. Iako se taj princip provodi do kraja, na nekim mjestima neke jedinice nisu ponovljene u zbirci. Primjer: j. br. 180, »Horvat J., Careva čizma« u zbirci je »Partizanske varnice«. Zbirka »Par-

tizanske varnice« obrađena je kao j. br. 592 na stranici 216, ali u toj zbirci nije zabilježena i ta brošura. Naime, u toj se jedinici (592) nalazi samo jedna brošura — Pijade Moša: Vladimir Nazor. Jedinica Pijade M. Vladimir Nazor obrađena je i kao zasebna jedinica br. 387.

Mislimo da je trebalo ponoviti brošure i u zbirkama, ali u tom slučaju nije trebalo da zbirke dobiju redni broj, kao pri obradi brošura koje imaju dva ili više autora ili imaju zajednički naslov, a unutra je više autora (kao zbornik). Takve jedinice obrađene su s rednim brojem pod prvim autorom, a kod drugog autora (u abecedi gdje dolazi) dana je uputnica na prvog autora bez rednog broja. Tako je trebalo postupiti i kod zbirke, inače dolazi do zabune u broju brošura, koje posjeduje Nacionalna i sveučilišna biblioteka. Primjer jedinice broj 33 »Broz Josip Tito: Borba naroda porobljene Jugoslavije. Edvard Kardelj: Put nove Jugoslavije...« ponavlja se na str. 138 pod Kardelj s uputnicom »Vidi: Josip Broz Tito. Borba naroda porobljene Jugoslavije — 1944«. Kod prve jedinice (Broz) izbačen je samo prvi autor, što je provedeno kroz čitav katalog. Tek se iz kataložkog opisa vidi da se pojavljuje i drugi autor. Drugi je primjer jedinica br. 109 »Deklaracije maršala Josipa Broza Tita i Vlade dr. Ivana Šubašića objavljene na osnovu sporazuma od 16. lipnja 1944.« obrađena na tom mjestu u punom kataložkom opisu. Pod Josip Broz Tito na str. 94 stoji (bez rednog broja) uputnica »Vidi: Deklaracije«. Ista se uputnica javlja i na str. 218 pod »Vlada — Šubašić Deklaracija vlade dr Ivana Šubašića«. (Razlika je što na tom mjestu uz Deklaracija stoji »1944«). Tako su obrađene jedinice br. 81, 160, 236, 282, 315, 345, 388, 612, 629 i niz drugih.

Jedinice pod rednim brojem 303 i 306 Lenin Vladimir Ilić... obrađene su i u zbirci j. br. 194. Izdala komisija za agitaciju in propagando pri Centralnem komitetu Komunistične partije Slovenije št. 5 i 8. (U j. 303, gdje je dan potpun kataložki opis sveske 5, naslov je zbirke nešto drukčiji — Izdala Agitacijsko propagandistična komisija Centralnega komiteta Komunistične partije Slovenije.) Na tom mjestu zbirka ima dvije brošure (5, 8), dok j. br. 258, također zbirka Agitacijsko propagandistična komisija Centralnega komiteta Komunistične partije Slovenije, ima samo »št. 19«, bez ikakvih podataka o kojem je svesku odnosno naslovu riječ. Uspoređujući opis, vidi se da je to jedna te ista zbirka. Taj sv. 19. obrađen je kao zasebna jedinica, pod brojem 423 — Glavna razdoblja društvenoga razvoja. Zbirka, j. br. 194 ima istu signaturu kao j. 303 (sv. 5); sv. 8 iste zbirke ima drugu signaturu; j. br. 258, sv. 19 (bez naslova) ima signaturu kao j. 423, gdje je brošura obrađena u punom kataložkom opisu. Dakle, te tri brošure zabilježene su pod br. 194, 258, 303, 306 i 423 s tri različite signature. Jedinica 194 sv. 8 ponavlja se u j. 306, te ponovo na stranici 205 kod Stalín s uputnicom »Vidi: Lenin...« (bez rednog broja). Na tom mjestu gdje je uputnica signatura nije ista signaturi na koju upućuje uputnica, ali se signatura poklapa sa signaturom j. 164 gdje je zbirka a unutar zbirke i ta brošura.

S druge strane, u jednoj jedinici obrađeno je više brošura. Primjer jedinica br. 513 Stalin Josif Vissarionovič. Pod tom jednom jedinicom navode se zapravo dvije brošure. Brošura pod br. 1 »O Osnovama lenjinizma« jest sv. 2. navedene zbirke (Izdavanje »Borbe«), a druga brošura koja se u jedinici navodi pod br. 2—3, je sv. 3. iste zbirke. Svezak 1. te zbirke je »Stalín I. V. Govor i dnevna zapovest o 25-godišnjici velikog Oktobra« (1942) što se vidi iz jedinice br. 201 gdje je obrađena zbirka. Izdanja »Borbe«. Svezak 2—3. te zbirke dan je isto kao da je riječ o jednoj brošuri, a zapravo su to dvije zasebne brošure. Do za-

bune možda dolazi zbog paginacije. Naime, treći svezak spomenute zbirke nastavlja se paginacijom drugog sveska što se vidi iz j. 513. Ili jedinica br. 84 »Članci iz 'Naprijeda', organa Komunističke partije Hrvatske« navodi se kao jedna jedinica, a zapravo su to tri brošure. Isto tako i jedinica br. 83. Jedinice su očito obrađene samo kao zbirke. Zbog toga vrlo je teško na temelju kataloga odrediti, iako su jedinice numerirane, pravi broj brošura, koje se čuvaju u Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci. Do te zbrke vjerojatno je došlo jer je zapravo tiskan katalog partizanskog tiska, što je i njegov pravi naslov, bez ikakvih dorada, što je velika šteta, jer je riječ o bogatom fondu, koji je uz malo truda mogao javnosti biti prezentiran kao vrlo vrijedna bibliografija.

Još nekoliko opaski.

Na nekoliko su mjesta prevodioci i urednici izbačeni kao autori. Da nije riječ o autorima vidi se iz kataloškog opisa (j. br. 138, 111 i 596).

Jedinice br. 161. »Simon Gregorčič. Članci o pjesniku. Ob stotletnici pesnikovoga rojstva 1844—1944.« nalazi se pod slovom G, pod autorom Gregorčič Simon, iako je jasno da je naslov brošure Simon Gregorčič i da on nije autor. Slijede j. 162 i 163 čiji je autor Gregorčič Simon.

Jedinice br. 286 i 288 »Kriškova M. Sovjetska žena u velikom otažbinskom ratu« jedna je ista brošura što se vidi iz kataloškog opisa i signature. Isto i j. br. 383 i 384. Iako nemaju istu signaturu, kataloški opis upućuje na konstataciju da je riječ o jednoj istoj brošuri.

Vrlo često su upotrebljavane uglate zagrade sa oznakama Bez mjesta, Bez godine itd., iako se do tih podataka vrlo lako moglo doći. Uglate su zagrade ponekad i u glavnom opisu naslova npr. jedinice br. 309. »Koncentracioni logori« [Članci]. To »članci« opterećuje naslov, to objašnjenje je trebalo doći u Napomenu na kraju kataloškog opisa.

Na nekoliko mjesta, uz ispušten podatak o broju stranica, vide se i manje štamparske greške što se zapravo može zanemariti.

Uspoređujući »Katalog partizanskog tiska Nacionalne i sveučilišne biblioteke« i »Bibliografiju izdanja u narodnooslobodilačkom ratu 1941—1945.« dolazi se do vrlo interesantnih podataka. Evo najkraće komparacije.

Katalog za periodiku bilježi 305 naslova (ako se izuzmu oni naslovi koji su greškom ušli u taj dio kataloga i ponovljene jedinice od kojima je bilo govora). Od tih 305 naslova u »Bibliografiji izdanja...« uopće nema 72 ili 24% naslova tj. 98 ili 33% nema oznake lokacije za Nacionalnu i sveučilišnu biblioteku, odnosno samo 135 ili 43% naslova iz Kataloga zabilježeno je i u Bibliografiji. Od čitavog fonda općejugoslavenskog karaktera je 21 naslov, na Crnu Goru otpadaju 3 naslova, 8 naslova odnosi se na Bosnu i Hercegovinu, 35 naslova je iz Slovenije, 6 naslova iz Srbije i 232 naslova su iz Hrvatske. Dalje analizirajući može se konstatirati da od 21 naslova općejugoslavenskog karaktera 3 naslova uopće nisu zabilježena u »Bibliografiji...«, 11 naslova nema oznaku lokacije Nacionalne i sveučilišne biblioteke, a tek 7 naslova ušlo je u »Bibliografiju...« (iako i za te naslove nisu ušli svi brojevi). Dalje, sva tri naslova iz Crne Gore nemaju oznaku lokacije Nacionalne i sveučilišne biblioteke; od 8 naslova iz Bosne i Hercegovine 3 su naslova ušla u »Bibliografiju...«, jednog naslova uopće nema u »Bibliografiji...«, četiri naslova nemaju oznaku lokacije za Nacionalnu i sveučilišnu biblioteku, a unutar tih naslova Nacionalna i sveučilišna biblioteka ima brojeve koji uopće nisu ušli u »Bibliografiju...«. S područja Srbije,

od 6 listova koje je donio katalog, 2 su naslova u »Bibliografiji...« s lokacijom Nacionalne i sveučilišne biblioteke, tri naslova nisu uopće zabilježena u »Bibliografiji...«, jedan naslov (j. br. 60) isto nema oznake za Nacionalnu i sveučilišnu biblioteku a tri broja uopće nema u »Bibliografiji...«. Što se tiče Slovenije, koja u katalogu ima 35 naslova, 7 naslova »Bibliografija...« uopće nije zabilježila, 12 naslova nema oznake lokacije za Nacionalnu i sveučilišnu biblioteku, j. br. 41 (trinaesti naslov) uz koji stoji oznaka lokacije Nacionalna i sveučilišna biblioteka pogrešno je naveden (u Bibliografiji), a tek 15 naslova ima oznaku lokacije Nacionalne i sveučilišne biblioteke, s tim da je i tu za j. 139 djelomično ročna lokacija u Bibliografiji. U katalogu na Hrvatsku otpadaju 232 naslova, od toga u Bibliografiji nema uopće 58 naslova, 65 naslova nema oznaku lokacije Nacionalne i sveučilišne biblioteke, a 109 naslova u Bibliografiji ima naznaku lokacije Nacionalne i sveučilišne biblioteke.

U drugom dijelu, »Knjige«, katalog je donio 615 naslova brošura i knjiga (je li to i stvarni broj fonda Nacionalne i sveučilišne biblioteke teško je reći jer do zabune dolazi zbog načina obrade brošura, o tome je već bilo više riječi, pa će se u daljnjem tekstu operirati s tom brojkom). Od toga broja u Bibliografiji nisu zabilježena 142 ili 23% naslova, 294 ili 48% naslova nemaju oznaku lokacije za Nacionalnu i sveučilišnu biblioteku, a samo 169 odnosno 29% naslova ima tu oznaku. Od toga je broja (prema signaturama se mogu pratiti brošure općejugoslavenskog karaktera, Bosna i Hercegovina, Slovenija, Srbija i Hrvatska) 51 brošura općejugoslavenskog karaktera. Jedanaest brošura ima u Bibliografiji oznaku lokacije za Nacionalnu i sveučilišnu biblioteku, 9 naslova uopće nije zabilježeno u Bibliografiji, a 21 naslov nema oznaku lokacije Nacionalne i sveučilišne biblioteke. Što se tiče Slovenije ovako je. Od 74 brošure koje se odnose na Sloveniju 28 naslova brošura nema oznaku lokacije Nacionalne i sveučilišne biblioteke, 21 brošura tu oznaku ima, a 25 naslova uopće nije zabilježeno u Bibliografiji. Za Srbiju se navodi 6 brošura, od toga samo jedna ima oznaku lokacije Nacionalne i sveučilišne biblioteke, a pet brošura tu oznaku nema. Za Bosnu i Hercegovinu navodi se 13 brošura od kojih 5 uopće nema u Bibliografiji, 4 imaju oznaku lokacije Nacionalne i sveučilišne biblioteke, a 4 brošure tu oznaku nemaju. Na Hrvatsku otpada 481 naslov. Od toga 132 naslova brošura imaju oznaku lokacije Nacionalna i sveučilišna biblioteka, 238 naslova tu oznaku nema, a čak 111 naslova uopće nije zabilježeno u Bibliografiji.

Ova sasvim kratka analiza jasno ukazuje na vrijednost tiskanja takve publikacije. Katalog je donio 72 naslova periodike i 142 naslova brošura koje nije zabilježila »Bibliografija izdanja u narodnooslobodilačkom ratu 1941—1945«, još uvijek najobimniji bibliografski priručnik za partizanski tisak u Jugoslaviji. Same te brojke ukazuju na golemo bogatstvo partizanskog tiska u Jugoslaviji i na činjenicu da taj tisak još za javnost neistražen leži u mnogim ustanovama širom zemlje. Zato je šteta što fond partizanskog tiska Nacionalne i sveučilišne biblioteke nije, uz malo truda i dorade, pripremljen i javnosti prezentiran kao dobra bibliografija, koja bi doista bila neophodan priručnik svakom istraživaču narodnooslobodilačkog rata i socijalističke revolucije. Takvih pokušaja izrade bibliografije na temelju fondova pojedinih ustanova u posljednje vrijeme u Hrvatskoj ima sve više. Navodimo samo neke. Časopis za suvremenu povijest u posljednja tri broja objavio je bibliografiju partizanskog tiska što se čuva u Arhivu Instituta za historiju radničkog pokreta Hrvatske. Katalog partizanskog tiska iz toga arhiva pripremljen je kao bibliografija na način na koji će korisnicima biti

najpristupačniji. Autor je te Bibliografije Ana Feldman. I još je jedna bibliografija regionalnog karaktera objavljena 1984. godine: »Katalog partizanske štampe Dalmacije u fondu Naučne biblioteke u Zadru«. Katalog je objavila Naučna biblioteka Zadar u povodu 40-godišnjice oslobođenja Zadra. Sve te pokušaje treba svakako pozdraviti te pozvati ostale ustanove koje čuvaju takvu građu na slične aktivnosti.

Marija Sentić